

MINISTARSTVO
POLJOPRIVREDE

USKLAĐIVANJE SA ZAKONOM O UZGOJU DOMAĆIH ŽIVOTINJA (NARODNE NOVINE, BROJ 115/2018)

**UPUTE ZA UZGOJNA UDRUŽENJA, UZGOJNE ORGANIZACIJE I
TREĆE STRANE ZA OBAVLJANJE SPECIFIČNIH TEHNIČKIH AKTIVNOSTI
POVEZANIH S UPRAVLJANJEM UZGOJNIM PROGRAMOM**

Sadržaj

NAZIVLJE	1
1. PRIZNAVANJE UZGOJNIH UDRUŽENJA.....	2
2. PRIZNAVANJE UZGOJNE ORGANIZACIJE	3
3. ODOBRENJE UZGOJNIH PROGRAMA	3
4. AKTIVNOSTI U PROVEDBI UZGOJNOG PROGRAMA.....	4
4.1. Povjeravanje provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti	4
4.1.1. Poslovi koji se odnose na specifične tehničke aktivnosti	4
4.1.2. Obveza ovlaštenja	4
4.1.3. Načela i usklađenost provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti	5
5. TESTIRANJA	5
5.1. Testiranje vlastitog rasta i razvoja – performance test.....	5
5.2. Kontrola i ocjena proizvodnosti, ocjena vanjštine (jedinke i sa svrhom prikupljanja podataka za progeni test).....	6
5.3. Genetsko vrednovanje	6
6. OBVEZE UZGOJNIH UDRUŽENJA, UZGOJNIH ORGANIZACIJA I TREĆIH STRANA KOJE PROVODE TESTIRANJA I PROCJENU GENETSKE VRIJEDNOSTI	7
7. POPIS TREĆIH STRANA ZA OBAVLJANJE POSLOVA SPECIFIČNIH TEHNIČKIH AKTIVNOSTI POVEZANIH S UPRAVLJANJEM UZGOJNIM PROGRAMIMA	7
8. PODNOŠENJE ZAHTJEVA	8
9. MINIMALNI ZAHTJEVI ZA PROVEDBU TESTIRANJA U PROVEDBI UZGOJNIH PROGRAMA IZ TOČKE 4.1.4., 4.1.5. i 4.1.6.	8
PRILOG I.....	9
PROVEDBA TESTIRANJA U GOVEDARSTVU	9
PROVEDBA TESTIRANJA U SVINJOGOJSTVU	11
PROVEDBA TESTIRANJA U OVČARSTVU I KOZARSTVU.....	13
PROVEDBA TESTIRANJA U KONJOGOJSTVU	14
PROVEDBA TESTIRANJA U PČELARSTVU	15
PROVEDBA TESTIRANJA U PERADARSTVU	15
PRILOG II.	16
GENETSKO VREDNOVANJE (GV)	16
PRILOG III.....	20

NAZIVLJE

UZGOJNO UDRUŽENJE je pravna osoba (udruga uzgajivača, uzgojno društvo ili javno tijelo osim nadležnih tijela) koje je priznato od strane nadležnog tijela Republike Hrvatske (Ministarstvo poljoprivrede) u skladu s člankom 5. stavkom Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018) u svrhu provedbe uzgojnih programa i stvaranja uzgojno valjanih životinja čistih pasmina koje se upisuju u matičnu knjigu (matične knjige) koje ono vodi ili utemeljuje;

UZGOJNA ORGANIZACIJA je pravna osoba (udruga uzgajivača, uzgojno društvo ili privatno poduzeće koje posluje u zatvorenom sustavu proizvodnje ili javno tijelo osim nadležnih tijela) koje je priznato od strane nadležnog tijela Republike Hrvatske (Ministarstvo poljoprivrede) u skladu s člankom 5. stavkom Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018) u svrhu provedbe uzgojnih programa na uzgojno valjanim hibridnim svinjama ili stvaranja uzgojno valjanih hibridnih svinja koje se registriraju u uzgojni upisnik koje ona vodi ili utemeljuje;

TREĆA STRANA je pravna osoba koju imenuje uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija ili javno tijelo, uključujući tijelo nadležno za izvršavanje te misije kao suverene zadaće, a koja provodi testiranje rasta i razvoja i/ili genetsko vrednovanje uzgojno valjanih životinja. Uzgojna udruženja ili uzgojne organizacije mogu trećim stranama prepustiti obavljanje specifičnih tehničkih aktivnosti povezanih s upravljanjem njihovim uzgojnim programima. Treća strana za provedbu aktivnosti mora biti ovlaštena u skladu s odredbom članka 27. stavka 3. Uredbe (EU) br. 2016/1012.

1. PRIZNAVANJE UZGOJNIH UDRUŽENJA

Pravna osoba koja se bavi uzgojem domaćih životinja s namjerom stvaranja uzgojno valjanih domaćih životinja podnosi Ministarstvu poljoprivrede zahtjev za priznavanje uzgojnog udruženja uz koji prilaže sljedeće:

1. dokaz o pravnoj osobnosti (Prilog I dio 1 točka 1. Uredbe (EU) br. 2016/1012), što se dokazuje izvodom iz registra udruga, odnosno izvodom iz sudskog registra za uzgojne organizacije;
2. podatak/e o broju osoba i dokaz/e o stručnoj osposobljenosti osoba zaduženih za provođenje poslova uzgoja i proizvodnje uzgojno valjanih domaćih životinja (Prilog I dio 1 točka 2. Uredbe (EU) br. 2016/1012), što se dokazuje preslikom osobne/nih iskaznica, diploma i odlukom tijela uzgojnog udruženja o imenovanju/angažiranju);
3. dokaz da pod svojim selekcijskim obuhvatom na geografskom području na kojemu namjerava provoditi uzgojni program koji podnosi na odobrenje ima dovoljno veliku populaciju, dostatnu za učinkovitu provedbu uzgojnog rada (Prilog I dio 1 točka 4. Uredbe (EU) br. 2016/1012), što se dokazuje popisom članova uzgojnog udruženja i brojnim stanjem stoke u vlasništvu istih;
4. dokaz o ispunjavanju prostornih i tehničkih uvjeta za obavljanje poslova vođenja matične evidencije/uzgojnih upisnika:
 - uredski prostor (adresa, potvrda o raspolaganju prostorom: ugovor o najmu ili dokument o ustupanju uredskog prostora);
 - osigurani uvjeti za elektronsko poslovanje i komunikaciju putem Internet mreže;
 - adekvatnu uredsku opremu, osobito informatičku opremu (specifikacija raspoložive opreme);
 - raspoloživosti odgovarajućim računalnim programom za učinkovito i valjano vođenje matične evidencije/uzgojnih upisnika u elektroničkom obliku te generiranje podataka u svrhu izdavanja dokumenata, izrade izvješća i analiza i sl., ili imati osigurane preduvjete za instalaciju odgovarajućeg programa (Prilog I dio 1 točka 5. Uredbe 1012/2016);
5. dokaz da je sposobna izvršiti preglede potrebne za bilježenje rodoslovlja domaćih životinja koje se nalaze pod njezinim selekcijskim obuhvatom (Prilog I dio 1 točka 3. uredbe 1012/2016) što podrazumijeva:
 - stručno osoblje iz točke 2.
 - oprema potrebna za provedbu sustava identifikacije, označavanja i registracije (popis odgovarajuće opreme)

utvrđena pravila za:

- registraciju podrijetla životinja;
- određivanje osobina pasmine ili uzgojnog tipa;
- određivanje i postizanje uzgojnih ciljeva u skladu s odobrenim uzgojnim programom;
- upis grla u odgovarajuće matične knjige/uzgojne upisnike u skladu sa Zakonom o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018) i Uredbom (EU) br. 2016/1012, što podrazumijeva pravila za:
 - ✓ podjelu matične knjige na glavni i dodatni dio;
 - ✓ podjelu matične knjige na razrede unutar glavnog odnosno dodatnog dijela;
 - ✓ upis grla prema prihvatljivosti u pojedini dio matične knjige/uzgojnog upisnika;

6. Obavijest o namjeri geografskog proširenja provedbe uzgojnog programa
7. Nacrt uzgojnog programa koji planira provoditi, koji mora obuhvaćati informacije navedene u Prilogu I. dijelu 2., a u slučaju uzgojno valjanih kopitara čistih pasmina i informacije navedene u Prilogu I. dijelu 3.;
8. Osnivačke i druge akte (Statut i Poslovnik) koji pored ostalog obavezno uključuju zahtjeve iz Priloga I dijela 1 točke B. 1. b.

2. PRIZNAVANJE UZGOJNE ORGANIZACIJE

Pravna osoba koja se bavi uzgojem svinja s namjerom stvaranja uzgojno valjanih hibridnih svinja ili koja se bavi uzgojem uzgojno valjanih hibridnih svinja podnosi Ministarstvu poljoprivrede zahtjev za priznavanje uzgojne organizacije uz koji prilaže dokaze iz točaka 1., 2., 4., 5., 6., 7., 8. iz prethodnog poglavlja te adresu sjedišta (adresu administrativnog ureda/adresa svih farmi s pripadajućim IKG-om) gdje su smještene životinje, a na kojoj se provodi uzgojni program (za uzgojna društva i privatna poduzeća koja posluju u zatvorenim sustavima proizvodnje)

3. ODOBRENJE UZGOJNIH PROGRAMA

U skladu s člankom 6. Zakona o uzgoju domaćih životinja priznato uzgojno udruženje ili priznata uzgojna organizacija podnosi zahtjev za odobrenjem jednog ili više uzgojnih programa. Uz zahtjev dostavlja se i uzgojni program koji sadržava sve podatke navedene u članku 8. stavak 3. te Priloga I. dio 2. ili u slučaju kopitara dio 3. Uredbe (EU) br. 2016/1012. U slučaju da uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija samostalno obavlja provedbu specifičnih tehničkih aktivnosti povezanih s provedbom njihovih uzgojnih programa prilikom dostave podataka navedenih u točkama (j) i (l) dijela 2. Priloga I. Uredbe (EU) br. 2016/1012 potrebno je dostaviti dokaze o sposobnosti obavljanja pojedinih specifičnih tehničkih aktivnosti iz točke 4. ove upute.

4. AKTIVNOSTI U PROVEDBI UZGOJNOG PROGRAMA

4.1. Povjeravanje provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti

Uzgojna udruženja ili uzgojne organizacije mogu trećim stranama prepustiti obavljanje specifičnih tehničkih aktivnosti povezanih s upravljanjem njihovim uzgojnim programima ostajući pri tome odgovorne za učinkovitu i dosljednu provedbu odobrenih uzgojnih programa.

Treće strane za obavljanje poslova specifičnih tehničkih aktivnosti moraju imati pravnu osobnost što podrazumijeva da treća strana može biti:

- a. uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija koja je priznata i ima odobren barem jedan uzgojni program u okviru kojega samostalno obavlja poslove specifičnih tehničkih aktivnosti
- b. javno tijelo koje se nalazi u nadležnosti i pod kontrolom nadležnog tijela Republike Hrvatske (Ministarstva poljoprivrede) čija djelatnost obuhvaća poslove i aktivnosti koje se odnose na uzgoj i proizvodnju uzgojno valjanih domaćih životinja (Hrvatska agencija za poljoprivredu i hranu)
- c. drugo javno tijelo koje je prethodno ovlašteno od strane Ministarstva poljoprivrede za obavljanje poslova specifičnih tehničkih aktivnosti na način kako je navedeno u članku 9. stavku 5. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018) (javne ustanove, fakulteti, instituti, učilišta i sl.)

4.1.1. Poslovi koji se odnose na specifične tehničke aktivnosti

Poslovi koji se odnose na specifične tehničke aktivnosti obuhvaćaju:

- test vlastitog rasta i razvoja – performance test, kontrolu i ocjenu proizvodnosti, ocjenu vanjštine te progeno testiranje
- genetsko vrednovanje

4.1.2. Obveza ovlaštenja

Ako je treća strana uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija iz točke 4.1.a. to uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija morala je u jednom od svojih prethodno odobrenih uzgojnih programa dokazati da je sposobna samostalno provoditi specifične tehničke aktivnosti. Takvo uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija može biti treća strana pod uvjetom da je utvrđena sposobnost samostalne provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti komplementarna u pogledu vrste, pasmine i selekcijskih ciljeva s drugim uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje i za koji se namjeravaju provoditi te specifične tehničke aktivnosti. Iz tog razloga u navedenim okolnostima ta treća strana ne podliježe odredbi članka 9. stavka 4. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018)

Ako je treća strana javno tijelo iz točke 4.1.b. to javno tijelo ne podliježe odredbi članka 9. stavka 4. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018)

Ako je treća strana javno tijelo iz točke 4.1.c. to javno tijelo podliježe odredbi članka 9. stavka 4. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018) te je

dužna podnijeti zahtjev u skladu s člankom 9. stavkom 5. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018)

4.1.3. Načela i usklađenost provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti

Poslovi provedbe specifičnih tehničkih aktivnosti podrazumijevaju da pravne osobe iz točaka 4.1.a., 4.1.b. i 4.1.c. u provedbi specifičnih tehničkih aktivnosti uspostavljaju i koriste metode koje su znanstveno prihvatljive u skladu s utvrđenim zootehničkim načelima te uzimaju u obzir:

- a. pravila i standarde koje su utvrdili relevantni referentni centri Europske unije predviđeni u članku 29. stavku 1. Uredbe (EU) br. 2016/1012*;
- b. ako ta pravila i standardi ne postoje, načela koja su znanstveno prihvatljiva sukladno tehničkim načelima;

Ako je treća strana uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija iz točke 4.1.a. to uzgojno udruženje ili uzgojna organizacija morala je u jednom od svojih prethodno odobrenih uzgojnih programa dokazati da je sposobna samostalno provoditi specifične tehničke aktivnosti, uzimajući pri tome razinu komplementarnosti u pogledu vrste, pasmine i selekcijskih ciljeva s drugim uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje i za koji namjerava provoditi te specifične tehničke aktivnosti.

Ako je treća strana javno tijelo iz točke 4.1.c. to javno tijelo dužno je dostaviti dokaze o sposobnosti (protokoli, oprema, osposobljeno osoblje) sa svrhom dokazivanja sposobnosti učinkovitog utvrđivanja svih relevantnih osobina povezanih sa selekcijskim ciljevima navedenima u odobrenom uzgojnom programu u skladu s točkama 2., 3., 4., 5. i 7. dijela 2. Priloga III. Uredbe (EU) br. 2016/1012.

5. TESTIRANJA

5.1. Testiranje vlastitog rasta i razvoja – performance test

Treće strane iz točke 4.1.a i 4.1.c. za testiranje rasta i razvoja, s obzirom na vrstu životinje, pasminu i spol te selekcijske i uzgojne ciljeve navedene u uzgojnom programu, dužne su dostaviti Ministarstvu poljoprivrede sljedeće dokaze:

- a. program testiranja rasta i razvoja s opisom vrste testiranja u skladu s Prilogom III dijelom 2. točkom 1. Uredbe (EU) br. 2016/1012;
- b. protokole testiranja koji posebno obuhvaćaju:
 - utvrđivanje uvjeta prihvata uzgojno valjanih životinja;

* U skladu s Provedbenom Uredbom Komisije (EU) br. 2017/1422 od 4. kolovoza 2017. o određivanju referentnog centra Europske unije odgovornog za znanstveni i tehnički doprinos usklađivanju i poboljšanju metoda testiranja rasta i razvoja te genetskog vrednovanja uzgojno valjanih goveda čistih pasmina pravila i standardi koje je utvrdio Interbull Centre

- prikupljanje informacija o identitetu i prethodnim rezultatima testova životinja koje se testiraju;
 - osobine koje se bilježe;
 - metode testiranja koje se koriste;
- c. dokaz da posjeduju opremu koja je potrebna za provedbu testiranja rasta i razvoja;
- d. dokaz da raspoložu (ima u radnom odnosu) osposobljenim osobljem za provedbu testiranja rasta i razvoja.

Minimalni zahtjevi za provedbu testiranja u provedbi uzgojnih programa navedeni su u tablicama navedeni su u Prilogu I

5.2. Kontrola i ocjena proizvodnosti, ocjena vanjštine (jedinke i sa svrhom prikupljanja podataka za progeni test)

Treće strane iz točke 4.1.a. i 4.1.c. za kontrolu i ocjenu proizvodnosti, ocjenu vanjštine (jedinke i sa svrhom prikupljanja podataka za progeni test) s obzirom na vrstu životinje, pasminu i spol, dužne su dostaviti Ministarstvu poljoprivrede sljedeće dokaze:

- a. Opis postupaka koji se namjeravaju provoditi s obzirom na vrstu i pasminu te selekcijske i uzgojne ciljeve navedene u uzgojnom programu;
- b. Protokole za provedbu tih postupaka;
- c. dokaz da raspoložu (ima u radnom odnosu) osposobljenim osobljem za provedbu tih postupaka.

Minimalni zahtjevi za provedbu testiranja u provedbi uzgojnih programa navedeni su u tablicama navedeni su u Prilogu I

5.3. Genetsko vrednovanje

Treće strane iz točke 4.1.a. i 4.1.c. za provedbu genetskog vrednovanja moraju dokazati da su uspostavile i koriste metode koje su znanstveno prihvatljive i u skladu s utvrđenim zootehničkim načelima te uzimaju u obzir usklađenost s pravilima navedenima u točki 4.1.3. ove upute.

Genetsko vrednovanje provodi se u skladu s odredbama navedenima u točkama 2.,3.,4.,5., dijela 3. Priloga III, Uredbe (EU) br. 2016/1012, uvažavajući minimalne zahtjeve navedene u točkama 6.,7.,8. i 9. Priloga III, Uredbe (EU) br. 2016/1012.

Treća strana iz točke 4.1.c. sa svrhom dokazivanja sposobnosti učinkovite provedbe genetskog vrednovanja povezanog sa selekcijskim ciljevima navedenima u odobrenom uzgojnom programu dužna je dostaviti sljedeće:

- a. ako posjeduje, dokaz o akreditaciji za načela i metode obuhvaćene sustavom međunarodnog genetskog vrednovanja i međunarodne kontrole proizvodnosti (ICAR/ INTERBULL)

-ako ne posjeduje dokaz iz točke a. dužna je dostaviti sljedeće:

- b. dokaz o posjedovanju odgovarajuće opreme za rad (software/hardware),
- c. dokaz o odgovarajućem osposobljenom osoblju za obavljanje svih aktivnosti povezanih s genetskim vrednovanjem;
- d. program i metodologiju rada;
- e. protokole rada;
- d. popunjen obrazac Genetsko vrednovanje **koji se nalazi u Prilogu II.**

Treća strana iz točke 4.1.a. sa svrhom dokazivanja sposobnosti učinkovite provedbe genetskog vrednovanja povezanog sa selekcijskim i uzgojnim ciljevima navedenima u jednom od vlastitih odobrenih uzgojnih programa pri podnošenju zahtjeva za odobrenje svog uzgojnog programa također je dužna dostaviti gore navedene dokaze.

6. OBVEZE UZGOJNIH UDRUŽENJA, UZGOJNIH ORGANIZACIJA I TREĆIH STRANA KOJE PROVODE TESTIRANJA I PROCJENU GENETSKE VRIJEDNOSTI

Obveze prema Ministarstvu poljoprivrede kojima podliježu uzgojna udruženja i uzgojne organizacije koje samostalno provode testiranja i procjenu genetske vrijednosti te obveze trećih strana koje su angažirane za obavljanje poslova specifičnih tehničkih aktivnosti od strane uzgojnih udruženja, prema Ministarstvu poljoprivrede propisane su u članku 28. Uredbe (EU) br. 2016/1012.

Sukladno Zakonu o uzgoju domaćih životinja (NN 115/2018) obveze prema Ministarstvu poljoprivrede odnose se i na uzgojna udruženja u pčelarstvu i peradarstvu.

7. POPIS TREĆIH STRANA ZA OBAVLJANJE POSLOVA SPECIFIČNIH TEHNIČKIH AKTIVNOSTI POVEZANIH S UPRAVLJANJEM UZGOJNIM PROGRAMIMA

Popis trećih strana za obavljanje poslova specifičnih tehničkih aktivnosti povezanih s upravljanjem uzgojnim programima objavljuje se na mrežnim stranicama Ministarstva poljoprivrede.

8. PODNOŠENJE ZAHTJEVA

Zahtjev za priznavanje uzgojnih udruženja Zahtjevi za priznavanje uzgojnih udruženja i uzgojnih organizacija, za odobrenje uzgojnih programa te ovlaštenje trećih strana iz točke 4.1.c. podnose se pisanim putem, na papiru ili u elektroničkom obliku.

Uz podnošenje zahtjeva za svaki od navedenih postupaka pojedinačno potrebno je dostaviti i 35,00 kn upravne pristojbe.

Povjerenstvo za priznavanje uzgojnih udruženja ili organizacija i odobravanje uzgojnih programa razmatra odobravanje uzgojnih programa u skladu s člankom 5. stavkom 3. Zakona o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/2018).

Zahtjev za ovlaštenje treće strane razmatra Ministarstvo poljoprivrede.

Ministarstvo poljoprivrede sukladno nadležnosti provodi upravne nadzore nad radom uzgojnih udruženja i trećih strana.

9. MINIMALNI ZAHTJEVI ZA PROVEDBU TESTIRANJA U PROVEDBI UZGOJNIH PROGRAMA IZ TOČKE 4.1.4., 4.1.5. i 4.1.6.

PRILOZI I. i II.

Minimalni zahtjevi navedeni u priložima predstavljaju smjernice za izradu sadržaja protokola testiranja i detaljan opis metoda testiranja obuhvaćenih protokolima testiranja koji se s ostalim dokazima iz točaka 4.1.4., 4.1.5. i 4.1.6. dostavljaju Ministarstvu poljoprivrede pri podnošenju zahtjeva za ovlaštenje za provedbu testiranja rasta, razvoja, proizvodnih odlika (fenotip) i genetskog vrednovanja uzgojno valjanih domaćih životinja.

Treće strane iz točaka 4.1.a. i 4.1.c. mogu biti ovlaštene za testiranja iz točaka 4.1.4., 4.1.5. i 4.1.6.

PRILOG III

Prilog III sadrži pravne akte koji su Zakonom o uzgoju domaćih životinja (Narodne novine, broj 115/18) preneseni ili preuzeti u pravni poredak Republike Hrvatske.

PRILOG I.

PROVEDBA TESTIRANJA U GOVEDARSTVU

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste, a koje se odnose na testiranje i procjenu uzgojnih vrijednosti u govedarstvu.

OPIS	Detaljan opis metoda ispitivanja proizvodnih svojstava goveda koji obuhvaća postupke i upute za označavanje, kontrolu proizvodnih svojstava i procjenu uzgojnih vrijednosti goveda, a uvažava načela i metode ICAR-a i Interbull centra.
PERFORMANCE TESTIRANJA	PROTOKOL ZA PROVEDBU PERFORMANCE TESTA RASPLODNIH BIKOVA HOLSTEIN PASMINE Potrebna oprema: lydtinov štap, mjerna vrpca
	SIMENTALAC – Uvjeti za korištenje bikova u prirodnom pripustu moraju biti propisani temu uzgojnom programu koji se podnosi na odobrenje. Preporučuje se da se u prirodnom pripustu koriste bikovi koji su proizašli iz programa genomske selekcije za koje se genomskim testiranjem potvrdilo da su slobodni od genetskih defekata. Potrebna oprema: oprema za uzorkovanje tkiva (klijesta, kivete i sl.)
	PROTOKOL ZA PROVEDBU PERFORMANCE TESTA RASPLODNIH BIKOVA IZVORNIH PASMINA GOVEDA (Istarsko govedo, buša, slavonsko srijemski podolac) Potrebna oprema: lydtinov štap, mjerna vrpca
PROGENA TESTIRANJA	PROTOKOL ZA PROVEDBU KONTROLE PROIZVODNOSTI U MESNIH PASMINA GOVEDA (Angus, Aubrac, Blonde d'Aquitaine, Charolais, Dexter, Galloway, Hereford, Limousin, Mađarsko sivo, Salers, Sayaguesa, Škotsko visinsko, Simentalac u sustavu krava tele) Potrebna oprema: vaga za izmjeru težine grla
	PROTOKOL ZA KONTROLU MLIJEČNOSTI KRAVA AT4 I B METODOM Potrebna oprema: nepokretni mjerni uređaj u izmuzištu s farmerskim računalom pokretni mjerni uređaj u izmuzištu s elektronskom vagom i Vaikato MK-V uređajem bočice za uzorkovanje sa konzervansom, dlanovnik
	PROTOKOL ZA PROVEDBU KONTROLE MLIJEČNOSTI B4 METODOM Potrebna oprema: farme s elektronskim izmuzištem bočice za uzorkovanje sa konzervansom, dlanovnik
	PROVEDBA KONTROLE MLIJEČNOSTI B4 METODOM – RADNA UPUTA Potrebna oprema: farme s robotskom mužnjom bočice za uzorkovanje sa konzervansom, dlanovnik

	<p>PROTOKOL ZA PROVEDBU TESTA NA LAKOĆU TELENJA I UDIO MRTVOROĐENE TELADI Potrebna oprema: dlanovnik</p>
	<p>PROTOKOL ZA UTVRĐIVANJE PROSJEČNOG PROTOKA MLIJEKA Potrebna oprema: dlanovnik, štoperica</p>
	<p>PROTOKOL ZA OCJENU VANJŠTINE KRAVA SIMENTALSKE I HOLSTEIN PASMINE GOVEDA Potrebna oprema: litinov štap, mjerna vrpca, dlanovnik</p>
	<p>PROTOKOL ZA OCJENU VANJŠTINE KRAVA IZVORNIH PASMINA Potrebna oprema: litinov štap, mjerna vrpca, dlanovnik</p>
	<p>PROTOKOL ZA UTVRĐIVANJE BREĐOSTI KRAVA IZ MLIJEKA Potrebna oprema: bočice za uzorkovanje sa konzervansom</p>
	<p>PROTOKOL ZA KONTROLU OSOBINA TOVNOSTI NA TEMELJU PODATAKA S LINIJE KLANJA</p>

PROVEDBA TESTIRANJA U SVINJOGOJSTVU

TESTIRANJE U UVJETIMA UZGOJA NA FARMI (FIELD TEST)

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste a koje se odnose na testiranje i procjenu uzgojnih vrijednosti u svinjogojstvu.

	ODABRANA MUŠKA I ŽENSKA GRLA U FELD UVJETIMA MAJČINSKE I TERMINALNE PASMINE (KOMERCIJALNE)	ODABRANA MUŠKA I ŽENSKA GRLA IZVORNIH PASMINA
OPIS TESTA	<p>ODABRANA MUŠKA GRLA</p> <p>Testiranja (vaganja) se provode u intervalu od 95 do 110 kg.</p> <p>Uzimaju se mjere tjelesne mase, debljine leđne slanine na tri točke kao i ukupna ocjena testiranih jedinki.</p> <p>ODABRANA ŽENSKA GRLA</p> <p>Testiranja (vaganja) se provode u intervalu od 80 do 120 kg.</p> <p>Uzimaju se mjere tjelesne mase, debljine leđne slanine na tri točke kao i ukupna ocjena testiranih jedinki.</p> <p>ANALIZA PODATAKA I IZRAČUN UZGOJNIH VRIJEDNOSTI</p> <p>Dostavljena mjerenja se unose u bazu podataka za izračun uzgojnih vrijednosti za majčinske i terminalne pasmine. Koristi se BLUP animal model izračuna uzgojnih vrijednosti.</p>	<p>Prati se prijava i stavljanje prasadi (grla) u feld test uvjete do starosti od 3 mjeseca.</p> <p>Pregled grla na fenotipske osobine, te izlučivanje istih u slučaju nedovoljne vrijednosti ocjene i vidljivih mana.</p> <p>Ocjena grla s 10 mjeseci starosti.</p>

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA TESTIRANJE

ODABRANA MUŠKA I ŽENSKA GRILA U FELD UVJETIMA MAJČINSKE I TERMINALNE (KOMERCIJALNE) PASMINE	ODABRANA MUŠKA I ŽENSKA GRILA IZVORNIH PASMINA
Pristup bazi podataka kako bi se moglo iz matičnih knjiga pristupiti podacima o jedinkama	Pristup bazi podataka kako bi se moglo iz matičnih knjiga pristupiti podacima o jedinkama
Educirani djelatnik za obavljanje ocjene i mjerenja na terenu	Educirani djelatnik za obavljanje ocjene na terenu
Računalna oprema za pristup serveru (središnjoj bazi podataka svinjogojstvo) i mogućnosti pripreme, unosa i ispisa podataka iz SQL baze svinjogojstvo	Računalna oprema za pristup serveru (središnjoj bazi podataka svinjogojstvo) i mogućnosti pripreme, unosa i ispisa podataka iz SQL baze svinjogojstvo
Zaštitna oprema na radu, oprema za sprečavanje prijenosa bolesti (jednokratne navlake za obuću, navlaka za tijelo s kapom)	Zaštitna oprema na radu, oprema za sprečavanje prijenosa bolesti (jednokratne navlake za obuću, navlaka za tijelo s kapom)
Ultrazvuk uređaj za mjerenje DLS	/
Kliješta za uzorkovanje tkiva (MHS)	Kliješta za uzorkovanje tkiva (MHS)
Sterilne kivete za uzimanje uzoraka tkiva iz uha	Sterilne kivete za uzimanje uzoraka tkiva iz uha
Kliješta za uzimanje uzoraka dlake (MHS)	Kliješta za uzimanje uzoraka dlake (MHS)
Sterilne vrećice za pohranjivanje uzoraka dlake (MHS)	Sterilne vrećice za pohranjivanje uzoraka dlake (MHS)
Sajla za fiksaciju (osiguranje) svinje za identifikaciju jedinke i druge postupke u selekciji	Sajla za fiksaciju (osiguranje) svinje za identifikaciju jedinke i druge postupke u selekciji
Tvrda podloga za evidenciju i unos podataka, kemijska olovka i sl.	Tvrda podloga za evidenciju i unos podataka, kemijska olovka i sl.
Markeri za označavanje pri selekcijskom postupku i druga oprema	Markeri za označavanje pri selekcijskom postupku i druga oprema

PROVEDBA TESTIRANJA U OVČARSTVU I KOZARSTVU

TESTIRANJE U UVJETIMA UZGOJA NA FARMI (FIELD TEST) I KONTROLA MLIJEČNOSTI KOD OVACA/KOZA

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste, a koje se odnose na testiranje i procjenu uzgojnih vrijednosti u ovčarstvu i kozarstvu.

	ODABRANA MUŠKA JANJAD/JARAD U FIELD UVJETIMA	KONTROLA MLIJEČNOSTI KOD OVACA/KOZA
OPIS TESTA	<p>Prati se rast i razvoj odabrane muške janjadi/jaradi do spolne zrelosti.</p> <p>Na osnovi podataka vlastite proizvodnosti (rasta, prirasta, konformacija i tipa) kao i na temelju podataka o roditeljima za bitna svojstva (proizvodni podaci, plodnost, podrijetlo) vrši se odabir mladih ovnova/jarčeva za daljnji uzgoj.</p>	<p>Provodi se u stadima u kojima je organizirana kontrola porijekla i proizvodnosti.</p> <p>Provodi se jednom mjesečno ovisno o metodi samo u jutarnjoj ili samo u večernjoj mužnji (AT metoda) ili u obje mužnje (B4 metoda).</p>

MINIMALNI ZAHTJEVI ZA TESTIRANJE

ODABRANA MUŠKA JANJAD/JARAD U FIELD UVJETIMA	KONTROLA MLIJEČNOSTI KOD OVACA/KOZA
Pristup bazi podataka kako bi mogla iz matičnih knjiga pristupiti podacima o jedinki	Dovoljan broj djelatnika za obavljanje kontrola mliječnosti na terenu
Dovoljan broj educiranih djelatnika	Pristup bazi podataka kako bi mogli unositi količine dnevnih kontrola
Za provedbu performance testa potrebna je vaga kako bi se odredila težina ovnova/jarčeva u dobi od 105 dana (91-119 dana)	Sva potrebna oprema za provedbu kontrole mliječnosti (bočice za uzorkovanje, menzure, mljekomjere) usklađena s ICAR-om
	Organizirani sustav dostave uzoraka do središnjeg laboratorija
	Vlastiti laboratorij ili ugovor o suradnji s drugim ovlaštenim laboratorijem

PROVEDBA TESTIRANJA U KONJOGOJSTVU

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste, a koje se odnose na procjenu uzgojnih vrijednosti u konjogojstvu.

OCJENA VANJŠTINE

OPREMA – ovisno o uzgojnom cilju propisanom uzgojnim programom

- Lydtinov štap
- Mjerna vrpca
- Ocjenska lista
- Kvalificirano osoblje (komisija za ocjenu vanjštine)
- Fotoaparati
- Informatička opremljenost

ISPIT RADNE SPOSOBNOSTI

OPREMA – ovisno o uzgojnom cilju propisanom uzgojnim programom

- oprema za jahača
- oprema za konja
- zaprega
- čunjevi
- prepone
- vozač
- kvalificirano sudačko osoblje

PROVEDBA TESTIRANJA U PČELARSTVU

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste, a koje se odnose na testiranje i procjenu uzgojnih vrijednosti u pčelarstvu.

Test na vlastiti rast i razvoj i progeni test

Testiranje može obavljati i uzgajivač, ako je to propisano uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje i ako za to postoji jasan protokol i opis metoda koje se provode.

Potrebna oprema:

- set za pin-test
- vaga
- način provedbe testa mora biti propisan uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje

Ostali testovi provode se u laboratoriju, a odnose se barem na sljedeće testove:

- morfološka analiza radilica i matica
- utvrđivanje spora nozemoze

PROVEDBA TESTIRANJA U PERADARSTVU

Potrebno je dostaviti protokole testiranja s opisom metoda koje se koriste, a koje se odnose na testiranje i procjenu uzgojnih vrijednosti u peradarstvu.

Testiranje može obavljati i uzgajivač, ako je to propisano uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje i ako za to postoji jasan protokol i opis metoda koje se provode.

Test na vlastiti rast i razvoj - performance test čistih pasmina peradi

- provodi ih voditelj uzgojnog programa
- provode se na minimalno 10% populacije tijekom godine za svaku izvornu pasminu peradi
- za provedbu je potrebna vaga, šestar i pomična mjerka
- način provedbe i vrste mjerenja moraju biti propisane uzgojnim programom koji se podnosi na odobrenje

PRILOG II.

GENETSKO VREDNOVANJE (GV)

Upitnik za provedbu genetskog vrednovanja

* NAPOMENA: Ovaj upitnik popunjava i prilaže uzgojno udruženje iz točke 4.1.a. ili javno tijelo iz točke 4.1.c. ako ne posjeduje dokaz o akreditaciji za načela i metode obuhvaćene sustavom međunarodnog genetskog vrednovanja i međunarodne kontrole proizvodnosti (ICAR/ INTERBULL)

Navedena pitanja se odnose na konvencionalno genetsko vrednovanje (GV) po vrstama / pasminama domaćih životinja i grupama svojstava. Nadalje, za vrstu (pasminu) životinja / svojstvo koji su obuhvaćeni sustavom nacionalnog i međunarodnog genetskog vrednovanja pri INTERBULL-u potrebno je popuniti obrazac za svojstva uključena u sustav GV. Za vrste koje nisu obuhvaćene ICAR-ovim smjernicama (svinje i kopitari) nije potrebno odgovarati na pitanja vezana uz smjernice ICAR-a.

1. Navedite vrstu / pasminu životinja za koje provodite GV?
2. Navedite grupu svojstava i pojedinačna svojstva za koje provodite GV?
3. Ako je svojstvo uključeno u međunarodno genetsko vrednovanje pri INTERBULL-u navedite datum zadnjegvalidacijskogtesta?
4. Navedite detalje pripreme podataka za GV, vrijednosti genetskih parametara uključujući i publikaciju u kojoj su objavljeni detalji.
5. Navedite vremensko razdoblje za koje su uzeti proizvodni podaci i podaci porijekla pri GV po svojstvu?
6. Navedite tablicu po vrsti / pasmini / svojstvu i učestalosti GV koje pruža vaša organizacija?
7. Navedite karakteristike opreme korištene pri GV (hardware - računala i server), kao i programe koje koristite pri pripremi podataka, izračunu genetskih parametara i genetske strukture populacije?
8. Da li su podaci koji se koriste pri GV pohranjeni u zasebnoj bazi podataka ili se podaci koriste izravno iz glavne / izvorne baze podataka?
9. Navedite ime baze gdje se skladište rezultati GV?
10. Koliko se redovito provjeravaju podaci koji se koriste za GV? Navedite kriterije koji se koriste pri provjeri?
11. Koliki je postotak životinja po vrsti / pasmini / svojstvu u analizi sa valjanim proizvodnim podacima?
12. Koji udio životinja po vrsti / pasmini u GV ima nepoznate roditelje?
13. Navedite statističke podatke o broju životinja s proizvodnim podacima u analizi za svaku pasminu / vrstu kao i prosječnu dubinu porijekla životinja U GV?
14. Navedite protokole pri razmjeni podataka između izvorne baze podataka, baze podataka gdje su pohranjene GV i korisnika (elektronička pošta, serveri, web site, itd.)?
15. Navedite protokole korekcije podataka i vraćanja u izvornu bazu podataka?

16. Koja se vrsta podataka koristi za GV - koja metoda(e) prikupljanja podataka, kako se podaci pripremaju za GV i da li podaci u svim aspektima zadovoljavaju ICAR smjernice?
17. Navedite pravila koja se odnose na definiciju usporedive grupe pri pripremi proizvodnih podataka za GV?
18. Navedite ostale kriterije pripreme proizvodnih podataka i porijekla životinja uključenih u GV?
19. Navedite detalje koji prethode i slijede procesu GV?
20. Ukratko opišite modele GV za svojstva u GV, a detalje unesite u tablicu u Pravitku.
21. Opišite metodologiju izračuna točnosti/pouzdanosti izračunatih UV?
22. Navedite baznu godinu i skalu za objavu UV svojstava u GV?
23. Navedite kriterije za objavu službenih UV pri GV?
24. Navedite tablicu po pasmini / osobinama u kojoj su navedene korelacije između UV pri dva uzastopna obračuna GV.
25. Tko provodi razvoj novih modela ili druge značajne promjene u GV u vašoj organizaciji?
26. Kako su razvoj novih modela ili druge značajne promjene u postupcima GV potvrđene i odobrene prije uvođenja u rutinski proces GV?
27. Navedite formulu za izračun indeksa tj. ukupne UV za pojedine skupine svojstava?
28. Ako se koriste indeksi za UV, kako su definirani i izračunati relativni udjeli za pojedina svojstva?
29. Kakva je vaša suradnja s ostalim međunarodnim institucijama uključenih u sustav GV?
30. Da li su protokoli / tehnički postupci GV pravilno dokumentirani i ažurirani i na koji način?

Obrazac opisa sustava za provedbu genetskog vrednovanja

OPIS SUSTAVA GENETSKOG VREDNOVANJA (GV)

Grupa svojstava ¹ u genetskom vrednovanju	
Pasmina	
Definicija svojstava i mjerne jedinice	
Metoda prikupljanja i mjerenja podataka	
Vremensko razdoblje kojim su obuhvaćeni podaci u GV	
Dobne skupine (ili laktacije) uključene u GV	
Ostali kriteriji pripreme podataka za GV	
Kategorija očeva (UO- umjetno osjemenjivanje, PP-prirodni pripust)	
Metoda (model) pri GV	
Okolišni čimbenici (fiksni -F i slučajni -R) uključeni u model GV	
Prilagodba za heterogenu varijancu u modelu GV (DA ili NE)	
Korištenje genetskih grupa pri GV (DA ili NE)	
Spajanje sa međunarodnim podacima pri GV (DA ili NE)	
Genetski parametri – navesti genetsku varijancu i heritabilitet u modelu GV (Privitak-str. 3)	
Vrednovanje sustava GV i metoda validacije genetskog trenda	
Skala za prikaz uzgojnih vrijednosti (UV) ako se koristi standardizacija navesti formulu po kojoj je izračunata	
Definicija referentne bazne grupe	
Datum slijedeće promjene referentne bazne grupe	
Metoda izračuna točnosti i pouzdanosti procjene UV i referenca	
Kriteriji za službenu objavu GV	
Broj GV godišnje	
Korištenje u ukupnom indeksu (ako DA navesti omjere)	
Objava (rad) u kojoj je naveden opis metodologije GV	
Organizacija koja provodi GV: ime, adresa, telefon, fax, e-mail, web stranica	

Grupa svojstava: Proizvodnja / mliječnost (e.g. mlijeko, mast, proteini), Mesnatost (neto prirast, masa klaonički obrađenog trupa, klase mesa, prekrivenost trupa masnim tkivom), Vanjština, Zdravlje (e.g. broj somatskih stanica), Dugovječnost, Plodnost (e.g. lakoća teljenja, prenatalna uginuća teladi, dob kod prvog teljenja, međutelidbeni razmak, non-return rate, , broj osjemenjivanja, protok mlijeka, reproduktivna svojstva (porodna težina, veličina legla, težina kod odbića) trajanje testa i debljina leđne slanine.

Obrazac parametara koji se koriste u provedbi genetskog vrednovanja

Parametri korišteni pri GV

Grupa svojstava:

Pasmina:

Svojstvo	Definicija svojstva (mjerna jedinica)	h^2	genetska varijanca	standardizacijska formula

PRILOG III

Pravni akti koji su Zakonom o uzgoju domaćih životinja preneseni ili preuzeti u pravni poredak Republike Hrvatske

1. DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/1940 od 13. srpnja 2017. o dopuni Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu sadržaja i oblika zootehničkih certifikata izdanih za uzgojno valjane kopitare čistih pasmina, sadržanih u jedinstvenom doživotnom identifikacijskom dokumentu za kopitare

[DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE \(EU\) 2017/1940](#)

2. DIREKTIVA VIJEĆA od 26. lipnja 1990. o zootehničkim i genealoškim uvjetima koji uređuju trgovinu kopitarima unutar Zajednice (90/427/EEZ)

[DIREKTIVA VIJEĆA 90/427](#)

3. UREDBA (EU) br. 511/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 16. travnja 2014. o mjerama usklađivanja za korisnike Protokola iz Nagoye o pristupu genetskim resursima te poštenoj i pravičnoj podjeli dobiti koja proizlazi iz njihova korištenja u Uniji

[UREDBA \(EU\) br. 511/2014 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA](#)

4. UREDBA (EU) 2016/1012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA od 8. lipnja 2016. o zootehničkim i genealoškim uvjetima za uzgoj uzgojno valjanih životinja čistih pasmina, uzgojno valjanih hibridnih svinja i njihovih zametnih proizvoda i trgovinu njima kao i za njihov ulazak u Uniju te o izmjeni Uredbe (EU) br. 652/2014, direktiva Vijeća 89/608/EEZ i 90/425/EEZ i stavljanju izvan snage određenih akata u području uzgoja životinja („Uredba o uzgoju životinja“)

[UREDBA \(EU\) 2016/1012 EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA](#)

5. DIREKTIVA VIJEĆA 2008/73/EZ od 15. srpnja 2008. o pojednostavljenju postupaka navođenja i objavljivanja podataka u područjima veterine i zootehlike i o izmjeni direktiva 64/432/EEZ, 77/504/EEZ, 88/407/EEZ, 88/661/EEZ, 89/361/EEZ, 89/556/EEZ, 90/426/EEZ, 90/427/EEZ, 90/428/EEZ, 90/429/EEZ, 90/539/EEZ, 91/68/EEZ, 91/496/EEZ, 92/35/EEZ, 92/65/EEZ, 92/66/EEZ, 92/119/EEZ, 94/28/EZ, 2000/75/EZ, Odluke 2000/258/EZ i direktiva 2001/89/EZ, 2002/60/EZ i 2005/94/EZ

[DIREKTIVA VIJEĆA 2008/73/EZ](#)

6. DIREKTIVA VIJEĆA od 26. lipnja 1990. o trgovini kopitarima namijenjenih natjecanjima i određivanju uvjeta za sudjelovanje na natjecanjima (90/428/EEZ)

[DIREKTIVA VIJEĆA 90/428](#)

7. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/716 od 10. travnja 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela obrazaca za pružanje informacija koje treba navesti na popisu priznatih uzgojnih udruženja i uzgojnih organizacija

[PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE \(EU\) 2017/716](#)

8. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/717 od 10. travnja 2017. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) 2016/1012 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu modela obrazaca zootehničkih certifikata za uzgojno valjane životinje i njihove zametne proizvode

PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/717

9. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2017/1422 od 4. kolovoza 2017. o određivanju referentnog centra Europske unije odgovornog za znanstveni i tehnički doprinos usklađivanju i poboljšanju metoda testiranja rasta i razvoja te genetskog vrednovanja uzgojno valjanih goveda čistih pasmina

[PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE \(EU\) 2017/1422](#)

10. PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE (EU) 2015/1866 od 13. listopada 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila za provedbu Uredbe (EU) br. 511/2014 Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu registra zbirki, praćenja usklađenosti korisnika i najboljih praksi

[PROVEDBENA UREDBA KOMISIJE \(EU\) 2015/1866](#)